

Fullmäktige 21.10.2024 § 95

§ 95

Motion om att stöda innovations- och företagsverksamhet

Beredning och upplysningar:
Forsten Annika

fornamn.efternamn@esbo.fi
Telefon 09 816 21

Förslag

Föredragande
Stadsstyrelsen

Fullmäktige antecknar redogörelsen för kännedom som svar på Sini Juutis m.fl. motion 22.4.2024 om att stöda innovations- och företagsverksamhet samt konstaterar att motionen är slutbehandlad.

Behandling

Juuti lämnade understödd av Markkula följande förslag till hemställen:
13.1

Fullmäktige hemställer att staden vid genomförandet av Berättelsen om Esbo i enlighet med de mål och riktlinjer som beskrivs i svaret på motionen särskilt skulle betona en ökning av personalens kompetens och personalens synliga entusiasm samt genom dessa åtgärder skulle öka verksamhetens verkningsfullhet i hela Esbogemenskapen.

Juuti lämnade understödd av Markkula följande förslag till hemställen:
13.2

Fullmäktige hemställer att staden bör ordna fler informativa tillställningar som fullmäktigeseminarier i Otnäs 30.9.2024, där ledamöterna och andra förtroendevalda tillsammans med tjänsteinnehavarna kan sätta sig in i hur målen i Berättelsen om Esbo genomförs i Esbogemenskapen.

Efter avslutad diskussion sammanfattade ordföranden de förslag som hade lämnats under diskussionen och konstaterade att stadsstyrelsens förslag hade godkänts enhälligt.

Därefter behandlades förslagen till hemställningar.

Ordföranden frågade om Juutis förslag till hemställen 13.1 kan godkännas enhälligt. Eftersom ingen motsatte sig förslaget, konstaterade ordföranden att fullmäktige godkände det enhälligt.

Ordföranden meddelade att Juutis förslag till hemställen 13.2 inte tas upp till behandling eftersom det strider mot 1 delen Fullmäktige 28 § i förvaltningsstadgan.

Beslut

Fullmäktige:
Stadsstyrelsens förslag godkändes enhälligt.

Dessutom godkändes följande hemställen:

Fullmäktige hemställer att staden vid genomförandet av Berättelsen om Esbo i enlighet med de mål och riktlinjer som beskrivs i svaret på motionen särskilt skulle betona en ökning av personalens kompetens och personalens synliga entusiasm samt genom dessa åtgärder skulle öka verksamhetens verkningsfullhet i hela Esbogemenskapen.

Redogörelse

Motionens innehåll

Sini Juuti lämnade tillsammans med 30 andra ledamöter 22.4.2024 en motion om att stöda innovations- och företagsverksamhet.

I motionen föreslås att Esbo stad i samarbete med yrkeshögskolorna och universitetet i Esbo utvecklar fysiska, psykiska och sociala ramar för yrkeshögskolornas och universitetets personal och studerande för utveckling av innovationsverksamheten och av företagsverksamhet som bygger på dessa innovationer.

Som grund för motionen nämns målen i Berättelsen om Esbo att Esbo är en internationellt attraktiv huvudstad för entreprenörskap och innovationer, samt att Esbo profilerar sig som Nordens bästa stad för etablering av uppstarts- och tillväxtföretag. Motionen motiveras med att företagsverksamhet är viktig för sysselsättningen bland Esboborna och för den växande stadens välfärd, samt med att universitetet och yrkeshögskolorna behöver stöd för att utveckla företagande och affärsverksamhet. I synnerhet understryks de kreativa branschernas samhällliga betydelse och deras stödbehov. Motionen motiveras också med att matchning av personer med liknande problem skulle främja deras verksamhet.

I motionen ställs följande frågor:

1. Vad har Esbo stad hittills gjort för att utveckla innovationer och företagsverksamhet?
2. Hur har Esbo stad nätverkat med de yrkeshögskolor och det universitet som verkar i staden? Har det uppstått nya innovationer och företag inom dessa nätverk?
3. Vilka planer har Esbo stad för utvecklingen av ärendet? Kan fullmäktige få höra om planerna?

Svar på motionen

1. Vad har Esbo stad hittills gjort för att utveckla innovationer och företagsverksamhet?

Från företags- och innovationssamfunden i Esbo lämnas sjätte mest patentansökningar i Europa och nästan 50 procent av omsättningen i företagen på Helsingforsbörsen kommer från Esbo. År 2023 gick över 95 procent av uppstartsfinansieringen i Esbo till impact startups som främjar FN:s mål för hållbar utveckling. Esbo stad har varit finalist i tävlingen om Europas innovationshuvudstad åren 2019, 2020 och 2022 och tävlar för närvarande i semifinalen.

Staden möjliggör för sin del utvecklingen av innovations- och företagssamfundet i Esbo genom att föra samman aktörer och erbjuda tjänster. Staden främjar också förutsättningarna för företagande och innovationsverksamhet på olika sätt med hjälp av hela stadsorganisationen. Till exempel utvecklas företags- och innovationsverksamheten i Esbo märkbart av utvecklingen av

spårförbindelser och beaktande av näringsutvecklingen vid beredningen av Esbos generalplan 2060.

Hörnstenen i utvecklingen av företags- och innovationsverksamheten i Esbo är samarbetet med Aalto-universitetet och Teknologiska forskningscentralen VTT, som baserar sig på strategiska partnerskapsavtal. Syftet med samarbetet är att lösa utmaningar enligt FN:s agenda för hållbar utveckling. Ett särskilt fokus ligger på att utveckla Otnäs till en innovationsgemenskap av världsklass. Samarbetet har under de senaste åren fokuserat på bland annat utveckling av kvantteknik, mikroelektronik, försvarssektorn, djuptekniska och kreativa branscher samt främjande av sysselsättningen av internationella experter. Samarbetet stöds av en gemensam innovationsberättelse, vars budskap stärker samarbetet mellan befintliga aktörer och lockar nya aktörer till regionen. De centrala hörnstenarna i innovationsberättelsen för innovationsgemenskapen i Esbo är tvärorganisatoriskt och tvärvetenskapligt samarbete, delade värden för hållbar utveckling, förtroende och närhet som präglar samarbetet samt människors välfärd och delaktighet.

Staden deltar aktivt i utvecklingen av campuset i Otnäs och stöder aktörer som utvecklar campusets företags- och innovationsverksamhet, såsom Aaltoes, Kiuas och Junction, som fått sin början i Aalto-universitetet, samt Europeiska rymdorganisationens företagsinkubator ESA BIC Finland. I de kreativa branscherna har staden bland annat stött entreprenörskap och sysselsättning bland studerande inom design och mode vid Aalto-universitetet genom olika projekt. Detta har bland annat skett genom evenemangssamarbete som sammanför nyutexaminerade modedesigners och modeföretag, samt genom att svara på utmaningar inom spelbranschen i Finland genom att inleda ett inkubatorprojekt med extern delfinansiering. Utöver de kreativa branscherna stöder staden innovations- och affärskluster och innovationsekosystem inom cirka tio andra branscher genom att bilda nätverk mellan aktörer, ordna tjänster och agera partner i olika samarbetsprojekt. De djupteknikområden som grundar sig på kommersialisering av vetenskap och teknik är kännetecknande för innovationsgemenskapen i Esbo.

För att utveckla företagstjänsterna sammanställde staden år 2019 nätverket Business Espoo för företagstjänster, som består av sju aktörer, för att betjäna företagskunder centraliserat på ett enda ställe. Till nätverket, som betjänar cirka 18 000 kunder per år, hör förutom staden och Enter Esbo även Espoon yrittäjät, Helsingforsregionens handelskammare, Omnia, Nylands arbets- och näringsbyrå och Esbonejdens Nyföretagarcentral rf.

Stadens företagsrådgivning, som är en del av nätverket Business Espoo, betjänar företag och har en utmärkt kundnöjdhet (NPS 87,7 år 2023). En av fyra företagsrådgivare har specialiserat sig på de kreativa branscherna. Nätverket Business Espoo ligger vid Aalto-universitetets tillväxtföretagscentrum A Grid, där det finns 150 uppstartföretag och dessutom bland annat Aalto Startup Center (världens tredje bästa företagsaccelerator med universitetsbakgrund), Europeiska rymdorganisationen ESA, Esbo stads näringsenhet och Enter Espoo.

Omnias kompetenscentrum för invandrare (grundat år 2019), kompetenscentret för högutbildade invandrare (2021) och Espoo Talent Hub (2022), förbättrar matchningen mellan företag och internationella experter samt stöder internationella experters karriärutveckling och tillhörighet till samhällsgemenskapen. De internationella studerande vid universitet och högskolorna är en central målgrupp. Kompetenscentrumen uppnådde till mitten av fullmäktigeperioden målet

för perioden att 1 000 personer sysselsätts. Medelvärde av kundnöjdheten hos de enskilda kunder och företag som tagit del av Espoo Talent Hubs tjänster har överskridit de mål som uppställts för fullmäktigeperioden.

För att öka Esbo stads livskraft lockar stadens dotterbolag Enter Espoo Oy företag, investerare och turister till Esbo. Bolaget sammanför uppstartsföretag samt inhemska och internationella investerare, ordnar evenemang och skapar nätverk. År 2023 ordnade bolaget 407 företagsintroduktioner för internationella investerare och storföretag. 17 företagsprojekt ledde till att etablering i Esbo, investering i tillväxtföretag i Esbo eller samarbetsprojekt med ett storföretag.

För att stärka innovationskulturen och skapa nya innovationer kallar stadsdirektören årligen stadens anställda och företag att delta i en innovationstävling om innovationer och potentiella innovationer som gör vardagen smidigare. Under årens lopp har 424 förslag deltagit i tävlingen.

Staden har också öppnat sina tjänster för företag som vill bedriva försök och för utveckling av affärsverksamheten särskilt genom programmet för gemensam utveckling av skolor och företag, programmen inom Den digitala agendan, projektet för digitalisering av idrotten, det förvaltningsövergripande programmet Ett hållbart Esbo samt utvecklingsprogrammen mellan finländska städer (Europeiska regionala utvecklingsfondens gemensamma 6Aika-program 2014-2022 för de sex största städerna samt avtalet om ett innovationsekosystem för Helsingfors, Esbo och Vanda 2021–2027). Utöver hundratals företag har också Aalto-universitetet och flera yrkeshögskolor i Esbo deltagit i projekten upprepade gånger. Utöver försöksverksamheten har avtalet om innovationsekosystem i huvudstadsregionen gjort det möjligt att utveckla tjänsterna bland annat för företag som etablerar sig i området.

I projekt inom programmet Ett livskraftigt Esbo har man dessutom utvecklat förutsättningarna för företagande och innovationer, bland annat genom att stärka samarbetet mellan olika innovationskluster, genom att gemensamt utveckla arbetsgivarnas beredskap att anställa internationella experter och genom att främja de studerandes företagande inom djupteknik.

2. Hur har Esbo stad nätverkat med de yrkeshögskolor och det universitet som verkar i staden? Har det uppstått nya innovationer och företag inom dessa nätverk?

Ett omfattande strategiskt partnerskap med aktörerna inom Aalto-universitetet och universitetets ekosystem har lett till att nya företag har grundats och företag har vuxit. Deltagarna i företagarsammanslutningen för studerande Aaltoes' program för företagande har grundat uppstartsföretag med en sammanlagd årsomsättning på cirka 175 miljoner euro. Staden har stött Aaltoes bland annat genom finansiering och evenemangssamarbete. Motsvarande samarbete förekommer med Aaltobaserade företagsacceleratorn Kiuas och hackathon-organisatören Junction.

Dessutom främjar staden tillsammans med Aalto-universitetet sysselsättningen av internationella studerande och entreprenörskap genom att utveckla den gemensamma servicekommunikationen och arbetsgivarnas beredskap att anställa experter med främmande språk som modersmål. I samarbetet med Aalto-universitetet ingår också forskningsprojekt och bland annat en kurs i servicedesign som hjälper universitetsstuderande att lösa utmaningar i staden.

Aalto-universitetet samt yrkeshögskolorna Laurea och Metropolia har anslutit sig till Esbos avtal om klimatstäder, genom vilket 25 centrala lokala partner förbinder sig att främja en klimatneutral stad i omfattande samarbete. Samarbete med Aalto-universitetet och yrkeshögskolorna bedrivs också för att främja företagets digitalisering i projekt med extern finansiering, såsom inom Finnish AI Region och Tekoälyhautomo som stöder små och medelstora företags digitaliseringsutveckling.

Direktören för sektorn för fostran och lärande sammankallar nätverket Oppiva Espoo, som omfattar yrkeshögskolorna som verkar i Esbo, Aalto-universitetet, Helsingfors universitet, Omnia och andra utbildningsanordnare i Esbo samt aktörer i staden. Vid nätverkets möten främjas gemensamma teman, såsom en smidig studiestig på engelska och lösningar för områden med brist på arbetskraft. Dessutom samarbetar sektorn separat med varje medlem i nätverket. De teman som tagits upp har omfattat centrala faktorer som möjliggör företags- och innovationsverksamhet, såsom lösning av personalbristen inom småbarnspedagogiken, de engelskspråkiga utbildningsstigarna och stigarna till behörighet samt möjligheter till tilläggsutbildning för personalen i branschen. Till samarbetet hör också att öppna högskolestudierna för gymnasieelever eller dela Aalto-universitetets resurser med gymnasierna på campuset.

3. Vilka planer har Esbo stad för utvecklingen av ärendet? Kan fullmäktige få höra om planerna?

Stadens roll som utvecklare av livskraften ökade efter vårdreformen år 2023 och ökar när statens arbets- och näringsstjänster överförs till staden år 2025.

I de närings- och sysselsättningspolitiska tyngdpunkterna i Esbo (2022), som beretts med finansiering av programmet Ett livskraftigt Esbo, har man identifierat centrala åtgärder som främjar målet i Berättelsen att Esbo är en internationellt attraktiv huvudstad för entreprenörskap och innovationer. Åtgärderna syftar till att tackla de viktigaste utmaningarna: arbetskraftsbristen och problemen med matchning, hinder för företagets tillväxt och företagsutveckling samt flaskhalsar i innovationsutvecklingen. De tre prioriteringar som lyfts fram i Berättelsen om Esbo (matchning, staden som tjänst och innovationsgemenskap) genomförs med tiotals utvecklingsåtgärder. I prioriteringarna beaktas dessutom tre övergripande teman (internationell dragningskraft, föregångarskap och kompetens, hållbar affärsverksamhet och grön omställning).

Elinkeino- ja työllisyyspoliittiset painopisteet

Vid genomförandet av tyngdpunkterna bedrivs ett omfattande samarbete både inom stadsorganisationen och med lokala, nationella och internationella partner. Aalto-universitetet och yrkeshögskolorna är centrala samarbetspartner. Inom de kreativa branscherna inleder staden år 2024 en utredning för att kartlägga stadens möjligheter att stöda de kreativa branscherna på ett mer verkningsfullt sätt, fortsätta genomförandet av redan pågående åtgärder och söka nya samarbetsmöjligheter.

En betydande förändring är överföringen av statens arbets- och näringsstjänster till staden 1.1.2025. När antalet företagskunder i staden ökar i och med arbets- och näringsreformen, öppnas en möjlighet för staden att utöver arbetskraftsbehoven också ta itu med företagets övriga servicebehov. Det är viktigt att främjandet av företagets och företagandets verksamhetsförutsättningar stärker hela stadens gemensamma ekonomiska bas och främjar välfärden.

En del av åtgärderna för att utveckla fokusområdena, såsom intensifiering av företagsdialogen, mer omfattande stöd till de kreativa branscherna och stöd till internationaliseringen av små och medelstora företags och stöd för ansvarstagande, skulle kräva tilläggsresurser för att kunna genomföras. De europeiska stadsnätverken kommer att stärkas med mål att förbättra möjligheterna till EU-finansiering och dela kunskap. Till exempel deltar Esbo stad i EU-uppdraget 100 klimatneutrala och smarta städer före 2030. Enligt uppdraget fungerar städerna inklusive deras partner som försöks- och innovationscentrum för klimatlösningar som gör det möjligt för alla städer i Europa att uppnå samma mål senast år 2050. Esbo stad leder dessutom stadsnätverkets Eurocities arbetsgrupp för innovationer och företagande, där man söker samarbetsmöjligheter och god praxis för att stöda tillväxtföretag och främja sysselsättningen av internationella experter.

Under de närmaste åren planeras betydande kluster- och innovationsekosystemprojekt i Esbo. Projekten beräknas under de närmaste åren medföra uppskattningsvis flera hundra och inom tio år tusentals nya arbetstillfällen i Esbo samt avsevärt främja uppnåendet av FN:s mål för hållbar utveckling. I dessa projekt ingår:

- Kvanttinova: Ett gemensamt projekt för Teknologiska forskningscentralen VTT, Aalto-universitetet, företagsmedlemmarna i Teknologiateollisuus och staden, som syftar till att inrätta ett pilot- och utvecklingscenter för industriledd mikroelektronik och kvantteknik. Projektet har som mål att skapa ett av Europas största halvledarcentrum, som bidrar till att lösa Europas brist på chipp och bygga upp EU:s strategiska självständighet inom halvledare.
- Företagsaccelerator och testcentrum för Natos Diana-program: Ett program som VTT startade tillsammans med Aalto-universitetet och Helsingfors universitet, för att skapa ett program med uppgiften att hjälpa företag att utveckla teknik, innovationer och affärsverksamhet inom civil- och försvarssektorerna.
- EriCa: Koncentration av grön kemi i Finno, som genomförs i samarbete med företagspartner.
- I Stenbruket utvecklas en koncentration av innovationer, affärsverksamhet och lärande inom cirkulär ekonomi och clean tech.
- Microsofts datacenter byggs i Hästkärr.

Beslutshistoria

Förslag

Föredragande
Stadsdirektör Mäkelä Jukka

Stadsstyrelsen föreslår att fullmäktige antecknar redogörelsen för kännedom som svar på Sini Juutis m.fl. motion 22.4.2024 om att stöda innovations- och företagsverksamhet samt konstaterar att motionen är slutbehandlad.

Beslut

Stadsstyrelsen:
Föredragandens förslag godkändes enhälligt.

Beslutshistoria**Bilaga****Tilläggsmaterial**

- Valtuustoaloite innovaatio- ja yritystoiminnan tukemisesta

För kännedom